

підприємством, яка є більш адаптивною до мінливих умов зовнішнього середовища підприємства та зростаючих запитів стратегічного менеджменту.

Отже, управлінський облік як інформаційна система менеджменту може забезпечувати його потреби різними способами в залежності від реалізованих конкурентних стратегій. У сучасних умовах господарювання бухгалтерам-менеджерам не просто обрати набір необхідних інструментів і методів з користю для стратегічного управління промисловим підприємством серед загальної їх кількості. Поєднання необхідних інструментів може стати запорукою успішності обліку і управління.

Сучасні інструменти і технології бізнесу надають широкі можливості для моделювання різних схем і підходів до організації процесу обліку і управління. Проте вільно експериментувати з ними на практиці, особливо в умовах існуючої кризи, вкрай небезпечно. Спираючись на зарубіжний досвід управління з орієнтацією на вітчизняні реалії господарювання, можна сформулювати ефективну схему функціонування бухгалтерського обліку в аспекті стратегічного управління промисловим підприємством.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський управлінський облік. За ред. Ф.Ф. Бутинця, Житомир ПП «Рута» 2016. - 479с.
2. Правдюк Н.Л., «Підвищення ролі фінансової облікової інформації в управлінні діяльністю сільськогосподарських підприємств», Агроінком - 2018р. - №8 - С.7-11.
3. Хомин П.Я. Внутрішня звітність у сільськогосподарських підприємствах та її облікове забезпечення: проблеми узгодженості//Облік, звітність та аудит підприємств. – 2015р. - №1. – С. 45-51.

Михайленко А.І., асистент
ВП НУБіП України «Ніжинський
агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЯК СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Формування судження аудитора щодо достовірності фінансової звітності повинно здійснюватись за результатами виконання послідовних етапів процесу аудиту. Визначальним моментом цього процесу виступає оцінка рівня суттєвості. У відповідності до вимог як національних нормативів аудиту так й міжнародних, саме в залежності від критерію суттєвості аудитор повинен планувати перевірку, визначати її методи, здійснювати оцінку отриманих доказів, обирати вид висновку.

Критерій суттєвості може оцінюватись як за допомогою кількісних так і якісних визначень. Діючими національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (надалі - НП(С)БО) передбачається багатоваріантність оцінок господарських операцій, й як наслідок підприємство по різному може формувати показники фінансової звітності.

Отже оцінка достовірності фінансової звітності прямо залежить від того, як сформовано елементи облікової політики підприємства. Облікова політика – це сукупність принципів, методів, процедур, які використовується підприємством для подання і складання фінансової звітності. Практичний досвід свідчить, що керівництво більшості Українських підприємств не усвідомлює значення процесу формування облікової політики.

З іншого боку працівники бухгалтерських служб внаслідок визнання домінуючої важливості податкового обліку й ослабленим контролем з боку власників та керівництва намагаються прилаштувати бухгалтерський облік до більш зручнішого складання податкової звітності. Втім, аудитор повинен оцінити наскільки суттєві наслідки невідповідності застосовуваних елементів облікової політики на достовірність показників фінансової звітності.

Формування кожного елементу облікової політики це складний процес, в якому повинні бути задіяними не тільки економічні служби, а й служби маркетингу, технічного, технологічного, матеріального забезпечення виробництва. Аудитор повинен впевнитись в тому, що встановлений обліковою політикою відповідний елемент має повне обґрунтування, що саме в такий обраний спосіб буде формуватись достовірне значення показників фінансової звітності. З цією метою можливо залучення експертів, які обізнані з особливістю галузі, технологічними процесами та т.і. [2]

На наступному етапі проводиться оцінка рівня суттєвості щодо невідповідності окремих елементів облікової політики. Така оцінка ґрунтується на значенні показника (показників) звітності, які пов'язані з тим чи іншим елементом.

Практичне застосування запропонованого підходу по окремих елементах облікової політики:

1. Підприємство застосовує норми і методи нарахування амортизації основних засобів, передбачених податковим законодавством. Така ситуація сьогодні дуже характерна для бухгалтерського обліку амортизації. Якщо активи балансу характеризується важкою структурою (основні засоби мають значну питому), то застосування невідповідних методів нарахування амортизації можна вважати суттєвим. Разом з тим, необхідно й проаналізувати структуру операційних витрат, тому що рівень частки амортизаційних витрат також повинен бути врахованим при оцінці суттєвості в даній ситуації.

2. З метою наближення бухгалтерського та податкового обліку підприємство визначає виробничу собівартість лише в частині матеріальних витрат, тобто всі інші витрати, пов'язані з виробництвом продукції, в момент їх виникнення включаються до собівартості реалізованої продукції. В тому випадку, коли діяльність підприємства характеризується коротким технологічним циклом (майже відсутні залишки незавершеного виробництва), а залишки готової продукції в загальній масі оборотних активів незначні, можна допустити таке відхилення від вимог П(С)БО 16 «Витрати» несуттєвим. І навпаки, в умовах нарощування залишків незавершеного виробництва чи готової продукції ми можемо отримати недостовірну оцінку фінансового результату за звітний період,

тобто буде порушено принцип «нарахування та відповідності доходів і витрат», який встановлено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

3. Підприємство не має порядку визначення нормальної потужності. Відсутність такого елементу може бути суттєвим лише для підприємств, що займаються виробничою діяльністю. Як правило, в таких випадках розподіл постійної частини загальновиробничих витрат здійснюється без врахувань нормальної потужності. В цьому випадку доцільним буде аналіз динаміки обсягів виробництва. За умови, що для підприємства характерні незначні коливання, можна припустити, що неврахування нормальної потужності буде несуттєвим для оцінки значення залишків незавершеного виробництва, готової продукції та собівартості реалізованої продукції.

4. Підприємство не має порядку визначення тривалості операційного циклу. Операційний цикл – проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції (товарів, робіт, послуг). Тривалість операційного циклу може бути більше одного року. Цей елемент є визначальним для правильної класифікації активів на оборотні та необоротні. У відповідності до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» оборотні активи це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати Балансу. Оцінка рівня суттєвості неврахування тривалості операційного циклу здійснюється в тому випадку, коли розрахункове значення буде більше одного року.

5. Підприємство, яке займається виробничою діяльністю для оцінки вибуття незавершеного виробництва та готової продукції застосовує «облікові» або «планові» ціни. П(С)БО 9 «Запаси» взагалі не має такого методу. Для оцінки вибуття незавершеного виробництва та запасів передбачається застосовувати метод нормативних затрат. Результати проведених нами аудиторських перевірок свідчать, що в багатьох випадках підприємства не мають напрацьованого досвіду застосування нормативного методу обліку витрат, нормування прямих матеріальних витрат та витрат на оплату праці чітко не регламентується внутрішніми стандартами. Саме за таких обставин в бухгалтерському обліку застосовується метод «облікові» або «планові» ціни, який дозволяє накопичувати у залишках незавершеного виробництва понаднормативні прямі матеріальні витрати та прямі витрати на оплату праці. Незавершене виробництво набуває статусу «чорної дірки», яка поглинає всі непродуктивні понаднормативні витрати. Зрозуміло, що застосування такого елементу облікової політики може привести до завищення оцінки незавершеного виробництва на дату балансу та недостовірного визначення результатів від операційної діяльності. Проте, оцінити рівень суттєвості внаслідок впливу застосування невідповідного методу оцінки вибуття незавершеного виробництва та готової продукції на етапі планування аудиторської перевірки майже неможливо. Можна лише говорити про існування ризикової зони, яка потребує спеціальних процедур дослідження.

6. При визначенні бази розподілу загальновиробничих накладних витрат не враховуються особливості виробництва на підприємстві тобто вони розподіляються загальною сумою пропорційно прямим витратам на оплату праці. Застосування такого методу традиційно для практики бухгалтерського обліку в Україні. Проте для того, щоб оцінити наскільки суттєвим може бути вплив застосування цього універсального методу доречним буде проаналізувати наступне: - структуру виробничої собівартості по окремих видах продукції, - структуру виробничої собівартості по окремих виробництвах, - особливості технологічного процесу, - склад загальновиробничих витрат, - зміни, які відбуваються у структурі залишків готової продукції і т.і. [1]

Отже, напрямки аналізу для конкретного підприємства визначаються виходячи з професійного досвіду аудитора. Інноваційний розвиток виробництва передбачає скорочення трудомісткості продукції. Тому розподіл всієї суми загальновиробничих витрат пропорційно прямим витратам на оплату праці може привести до штучного завищення виробничої собівартості більш трудомісткої продукції. Якщо структура залишків готової продукції не змінюється, то база та методи розподілу загальновиробничих витрат не будуть мати суттєвий вплив на оцінку відповідної статті балансу. В протилежному випадку здійснити оцінку рівня суттєвості не можливо на етапі планування аудиту. Діючими НП(С)БО передбачається значно більший перелік елементів, що повинні визначатись у обліковій політиці підприємства. З метою оцінки рівня суттєвості внутрішні стандарти аудиторської фірми повинні мати опис процедур по кожному можливому елементу.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: [підручник] / [Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська]. – Житомир: Рута, 2015. – 527 с.
2. Радченко О.Д. Складові облікової політики сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. - 2016. - №10. – С.73-77.

Нежива М.О., к.е.н., доцент
Київський національний торговельно-
економічний університет,
м. Київ, Україна

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Стрімкий розвиток виробничих сил, розгортання науково-технічного прогресу стають причиною зростання інтенсивності індустріального втручання людини в справи природи. Невпинний індустріальний розвиток сьогодення перетворює всю планету на арену практичної діяльності людей, що само по собі стає причиною формування проблем виробництва, споживання, забруднення навколишнього середовища і як наслідок економічне зростання держав світу.

Стійкий еколого-економічний розвиток – це такий розвиток країн і регіонів, а також підприємств, коли економічне зростання, матеріальне виробництво і споживання, а також інші види діяльності суспільства відбуваються в межах, які